

't Zal je maar gebeuren

Versleten

Diamanten slijpen was haar lust en haar leven. Maar na achttien jaar vergde het werk zijn tol. Onlangs kreeg diamantslijper Elly de Kruijff een letselschadevergoeding.

Op de nieuwe zitbank in de woonkamer laat ze haar rechterhand zien. De hechtingen van operatie nummer tien zijn er net uit. “Hopelijk de laatste operatie”, verzucht Elly de Kruijff (61). Beide handen en polsen zijn talloze keren behandeld om beknelde zenuwen te bevrijden. Tevergeefs. Ze kan haar handen nauwelijks meer gebruiken en artrose heeft bulten en vergroeiingen veroorzaakt. Ze heeft altijd pijn. Ze ís pijn. Elly: “Het was al veel te laat toen ik écht niet meer kon.” Ze gaat moeizaam verzitten. “Nee, aan mijn rug laat ik me niet opereren. Het risico dat ik in een rolstoel beland is veel te groot. Tenzij ik geen keuze meer zou hebben.”

Elly de Kruijff is een doorzetter. Jarenlang heeft ze de pijn getrotseerd. Haar wereld stortte in toen ze afscheid moest nemen van haar vak. Diamanten slijpen is haar passie. “Dat talent had ik al als kind. Op de vrije school bleek ik met houtbewerking al heel goed in het slijpen van beitels en schaven.” Tijdens een periode in Amerika volgde ze een cursus edelstenen slijpen. Binnen een paar weken gaf ze zelf les. “Ik had het gewoon in de vingers, het gevoel, die fijne motoriek.”

Gouden kans

In de jaren tachtig, terug in Nederland en zonder baan, kreeg ze de mogelijkheid een opleiding tot diamantslijper te volgen. Daarna kon ze aan het werk bij Gassan Diamonds, dé diamantslijperij die sinds 1945 wereldfaam verwierf. Elly: “Een gouden kans. Ik voelde me als een vis in het water aan de slijpschijf. En het was gezellig, we hebben zoveel gelachen.” Met glinsterende ogen: “We stonden ook vaak op beurzen in het buitenland. Geweldig was dat.” Ze vertelt enthousiast over de wijze van slijpen, hoe je de structuur moet voelen en hoe de interactie met het licht moet zijn.

Maar het was ook hard werken. Elly de Kruijff maakte vaak lange dagen, werkte veel over - zeker in het toeristenseizoen. Dan stonden er vaak drommen Chinezen en Japanners over haar schouder mee te kijken. Dat gaf veel stress. “Diamanten slijpen vraagt opperste concentratie en het is gewoon zwaar werk. In de rechterhand houd je de loep en in de linkerhand de tang van een kilo waarin de diamant zit geklemd. Het slijpen is een continue repeterende beweging. Bovendien zit je altijd met een gedraaide rug, gebogen nek en met afgeknelde benen, omdat je je knieën niet kwijt kon door de balk van de slijpmolen.”

Onherstelbare schade

Ze werkte door tot het niet meer kon. 's Nachts kon ze niet slapen van de pijn. Ze hoopte dat een operatie aan beide polsen zou helpen. “Maar daarna kon ik helemaal niets meer. De schade was niet meer te herstellen.” De Kruijff is niet rancuneus. “Maar ik ben wel pissig op Gassan dat ze niets hebben gedaan om me serieus te laten reïntegreren. Ik heb tijdens mijn

ziektewetperiode, ondanks de pijn, allerlei klussen gedaan. In de koffieshop, de sorteerkamer. Maar na de ziekte werd ik in 2006 zonder pardon ontslagen. Na achttien jaar. Als grofvuil aan de kant gezet.”

Daarna begon het gevecht met het UWV dat aanvankelijk vond dat ze best kon werken. Matrassen naaien of op een linnenkamer werken, schampert ze. Je wordt behandeld alsof je een crimineel bent. Dat is heel intimiderend als je afhankelijk bent van dat soort instanties. Maar ik geef niet snel op.”

Slechte arbeidsomstandigheden

Bureau Beroepsziekten FNV pakte het dossier van Elly de Kruijff in 2006 op. Een aantal beroepszaken tegen de beslissing van het UWV, resulteerde uiteindelijk in volledige arbeidsongeschiktheid. Ook werd Gassan Diamonds aansprakelijk gesteld voor de beroepsziekte van zijn oud-werknemer. “De zaak heeft bijna zeven jaar geduurd”, zegt letselschaderegelaar Daphne van Doorn van BBZ. “Hoewel het verband tussen de lichamelijke klachten en de werkzaamheden van onze cliënte overduidelijk was, én al veel eerder ook geconstateerd door de bedrijfsarts, ontstond er toch getouwtrek met de verzekeraar. Uiteindelijk hebben ze toch geschikt. Het is heel schrijnend dat Elly de Kruijff nooit meer het werk kan doen, waaraan ze zo verslingerd was. De letselschadeuitkering compenseert het verlies aan inkomen en beperkingen, maar haar gezondheid krijgt ze niet meer terug.” Van Doorn vindt het onbestaanbaar dat diamantslijpen sinds kort op de lijst voor Immaterieel Erfgoed staat, terwijl de uitvoerders, de diamantslijpers, vaak onder slechte arbeidsomstandigheden werken. Gassan Diamonds was niet bereikbaar voor commentaar.

Elly de Kruijff is blij dat er nu een streep onder de zaak kan. Ze heeft het gevoel dat er onrecht is rechtgezet. “Het is heel heftig als je opeens alles kwijt bent. En ook nog eens in de schulden raakt, omdat je jaren van een te lage WIA-uitkering moet rondkomen.” Ze kan weer vooruit kijken. “Fietsen gaat niet meer. De pijn kost zoveel energie. Maar ik heb nu een elektrisch brommertje kunnen kopen. Daarmee kan ik heerlijk de polder in. En naar het activiteitencentrum waar ik als vrijwilliger Engelse les geef. Ik laat me niet kisten.”